

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvcvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

2. Vtrum corpus eius fuerit gloriosum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

QVAEST. LIII.

ARTICVLVS PRIMVS.

*Vtrum Christus post resurrectionem
habuerit uerum corpus :*

AD PRIMVM sic proceditur. Videtur, q̄ Christus post resurrectionem non habuerit uerū corpus. Ante dens ex Dñm auctoritate. Prima consequentia probatur ex rōne resurrectionis. Secunda ait ex hoc, quod ueritas naturæ corporis est ex forma. Secundo probat conclusio ex opposito. si corpus Christi fuisset phantasticum, non fuisset uera, sed apparet illi resurrectio. Reliquæ in rationibus argumentorum tacta inferioris in propriis locis tracta da sunt.

non haberit uerum corpus.

Th 3 Præt. Cuiuslibet ueri corporis est determinata figura; sed corpus Christi apparuit discipulis in alia effigie, ut patet Mar. ult. ergo uidetur, quod Christus post resurrectionem non habuerit uerum corpus humanum.

SED CONTRA est, quod dicitur Luc. ult. qd̄ Christo discipulis apparente, conturbati & conterriti existimabant se spiritum uidere, ac si non haberet uerum corpus, sed phantasticum. Ad quod remouendum ipse postea subdit, palpate & uidete, quia spiritus carni & ossa non habet, sicut me nideris hēre. Non ergo habuit corpus phantasticum, sed uerum.

RESPON. Diceendum, quod sicut Damasc. * dicit in 4 lib. illud resurgere dicitur, quod cecidit: corpus autem Christi per mortem cecidit, inquātum. I. fuit ab eo anima separata, quæ erat eius formalis pfectio. Vnde oportuit ad hoc, quod esset uera Christi resurrectione, ut idem corpus Christi iterato eidem anima uniretur: & quia ueritas naturæ corporis est forma, consequens est quod corpus Christi post resurrectionem & uerum corpus fuerit, & eiudem naturæ, cuius fuerat prius, si autem eius corpus fuisset phantasticum, non fuisset uera resurrectione, sed apparsens.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod corpus Christi post resurrectionem, non ex miraculo, sed ex conditione gloria, sicut quidam dicunt, clausis ianuis ad discipulos introiuit, simul cum alio corpore in codem loco existens. sed utrum hoc habere possit corpus gloriosum ex aliqua proprietate si bi indita, ut simul cum alio corpore in codem loco existat, * inferius discutietur, ubi agetur de resurrectione communii, nunc autem quantum ad propositum sufficit, dicendum est, quod non ex natura corporis, sed potius ex uirtute diuinitatis unitæ, illud corpus ad discipulos, sicut uerū esset, ianuis clavis introiuit, unde Aug. † dicit in quadam sermone dñica in oī. paſchali, quod quidam sic disputant, Si corpus erat, fer. 149. in or. si hoc surrexit de sepulchro quod pendit in ligno dñe, 10. 10. quomodo p̄ ostia clausa intrare potuit? Et respōderet, Si comprehendis modum, non est miraculum, ubi deficit ratio, ibi est fidei ædificatio. Et super Ioann. * dicit, Moli corporis, ubi diuinitas erat, ostia

ARTIC. II.

F clausa non obstiterunt: ille quippe non eis aperiens intrare potuit, quo nascente uirginitas matris inuolata pervansit. Et idem dicit Greg. † in quadam Hom. de octaua paſcha.

AD SECUNDVM Dicendum, quod sicut dictum est, Christus resurexit ad immortalem gloria uitā. Hac est autem dispositio corporis glorioſi, ut sit sp̄ rituale, id est, subiectum spiritui, ut A. Post. dicit i. ad Cor. 15. Ad hoc autem quod sicut omnino corpus subiectum spiritui, requiritur quod omnis actio corporis, subdatur spiritui voluntarii, quod autem aliquid videatur, fit per actionem uisibilis in uisib, ut patet p̄ philo. * in 2 de anima. Et ideo qui cumque habet corpus glorificatum, in potestate sua habet, uide ri quando uult, & quando non uult, non uideri: hoc tamen habuit Christus non solum ex conditio ne corporis glorioſi, sed etiam ex uirtute diuinitatis, p̄ quam fieri potest, ut etiam corpora non glorioſa miraculose non uideantur, si cut præstitum fuit beato Bartholomæo miraculose, ut si uellet uideretur: non autem uideretur si non uellet. d̄ ergo, quod Christus ab oculis discipulorum euauit, non quia corrumperet, aut refoluere in aliqua inuisibili: sed quia sua uoluntate desit ab eis uideri: uel eo praesente, vel ē eo absidente uelociter p̄ dorem agilitatis.

AD III. Dicendum, quod sicut Seuerianus dicit in sermone paſchali, Nemo putet Christum sua resurrectione sui uultus effigiem cōmutasse. Quod est intelligendum quantum ad linea menta mētrorum, quia nihil inordinatum, & deformē fuerat in corpore Christi p̄ Spiritum sanctum concepto, q̄ in resurrectione corrigēdum esset. accepit tamē in resurrectione gloriam claritatis. Vnde idem ibidē subdit, Sed muratur effigies, dū efficitur ex mortali immortalis, ut hoc sit acquisitus uultus gloriam, nō uultus substantiam perdidisse, nec tamen illis discipulis in specie glorioſa apparuit: sed sicut in potestate eius erat, ut corpus suum uideretur, uel non uide retur, ita in potestate eius erat, ut ex eius aspectu formaretur in oculis intuentum, uel forma glorioſa uel non glorioſa, aut etiam commixta, uel qualitercumque se hēns: modica tamē differentia, sufficit ad hoc quod aliquis uideatur in aliena effigie apparere.

ARTICVLVS II.

Vtrum Christi corpus resurrexerit integrum.

Super quest. quinque in qua uarta articulum secundum.

Th 1 Itul' uel sonat.

In corpore una cōclusio.

Corpus Christi resurrexit integrum sci licet cum carnibus & ossibus &c.

Probatur dupliciter.

Primo ostensio:

Corpus Christi in re

surrectione fuit eiusdem naturæ, & alterius gloriae, ergo totum habuit quicquid erat et ad naturam corporis humani.

Th 2 Præt. Sanguis est unus de qua

tuor humoribus. si ergo Christus

habuit sanguinem, pari tōne ha-

buit alios humores, ex quibz, cau-

satur corruptio in corporib. ani-

malium. sic ergo sequeret, q̄ cor-

pus Christi fuerit corruptibile, q̄

est inconueniens nō igitur Chri-

qua

Inf. ar. 3. co.
& op. 6. co.

Li. 4. c. 28. &
cūl. li. non
multa a pri.

Non cōp-
lit morte p
meritis.

In ser. 3. in
dñica in oī. paſchali, quod quidam sic disputant, Si corpus erat,

fer. 149. in or.
Tract. 12. in
Io. 3. co.

Si hoc surrexit de sepulchro quod pendit in ligno

dñe, 10. 10.

Si comprehendis modum, non est miraculum, ubi

deficit ratio, ibi est fidei ædificatio. Et super Ioann. *

dicit, Moli corporis, ubi diuinitas erat, ostia

Homo
caſu
priuilegiis

Liber
3. 75. b.
to. 2.

Loci ſe-

ar. 1. inde

qui aliter non fuisset resurrectio perfecta, si non fuisset integratum, quicquid per mortem ceciderat. Et confirmatur auctoritate Domini: Capillus de capite nostro non peribit &c. Secundo probatur conclusio ab opposito: quia dicere corpus Christi carnificis partibus naturalibus humano corpori, pertinet ad errorum Euthyci, dicitur. Primum est, corpus nostrum in resurrectione erit integrum, non palpabile, uentis aereque subtilius. Alterum est, Christus potest confirmare corda discipulorum palpantium omnem, quod erat in eo palpabile, in subtilitatem aliquam rededit. Contra quod secundum dictum ratione Gregorii Aucto assertum, & ipsius Euthyci renovationem dendit, & demum argumentum aliud.

stus habuit carnem & sanguinem.

Tertius. Corpus Christi quod resurrexit, in celum ascedit; sed aliquid de sanguine eius in quibusdam ecclesiis reseruatur pro reliquiis. non ergo resurrexit corpus Christi cum integritate omnium suorum partium.

SED CONTRA est, quod Dominus dicit Luciferum post resurrectionem discipulis loquens, spiritus carnem, & ossa non habent, sicut me uideatis habere.

RE S P O N S U M. Dicendum, quod, sicut supra dictum est, * corpus Christi in resurrectione fuit eiudem naturae, sed alterius gloriae. Vnde, quicquid ad naturam corporis humani pertinet, tunc fuit in corpore Christi resurgentis. Manifestum est autem, quod ad naturam corporis humani pertinet carnes, & ossa & sanguis, & alia huiusmodi. Et ideo, omnia ista in corpore Christi resurgentis fuerunt, & etiam integraliter absque omni diminutione, alioquin non fuisset perfecta resurrectio, si non fuisset reintegratum quicquid per mortem ceciderat. Vnde & Dominus fidelibus suis promittit dicens Matth. decimo, Vestri

argumentorum: & in corpore duarum magnitudinum relinquent. Prima est, quae indecida uiderit propter varias opiniones, an totus sanguis Christi in passione effusus resurrexerit cum eo. Secunda est, in Christo resurgentem oportuerit sanguinem fecum reafluisse. Tertia questionis Auctor tenet partem affirmativam in literarum response ad tertium, quod ad sanguinem in passione effusum ratione, quia erat de ueritate humanae naturae, & in corpore animali datur, quod si non fuisset integratum quicquid per mortem ceciderat, non fuisset resurrectio perfecta.

Secunda autem questionis non solus Auctor, sed communis & theologorum & ecclie sententia pars tenet affirmativam. Sed ut ab hac ordinar, occurrit mini magnum de ea dubium, & argumentum ducens ad partem negativam. Ad cuius intellectum, recolere oportet ex doctrina Pauli Apoliti primae ad Corint. 15, quod corpus nostrum hic est animale, resurget autem spirituale, & secundum Augustinum corpus est animal, quamdiu indiget alimento, & per oppositum tunc est spirituale, cum non indiget amplius alimento. Ex qua doctrina habetur, quod corpus Christi resurrexit non animal, sed spirituale, hoc est non indigens alimento. Sub hac autem theologia traditione submittitur ex philosophia, quod sanguis in corpore humano nihil aliud est, quam alimentum humani corporis, ut expressit Aristoteles in secundo de partib. animal. capit. tertio dicit, ponens sanguinem esse ultimum alimentum in corpore animalium, & alimentum gratia datum animalibus a natura. ergo corpus Christi resurgens non indiget sanguinem: euidenter enim rationis est indigere alimentum interiori, vel exteriori. Vnde idem est dicere corpus Christi post resurrectionem indigere sanguinem, & indigere alimento, quod est esse animale & non spirituale. Et cum alimentum quantumcumque ultimum non sit actu pars animalis, sed potentia tunc, sequitur quod sanguis non sit pars animalis, & consequenter nec hominis. & quod sanguis non est de integritate humanae naturae, quoniam integrum est, cui nulla partim deest. Et quia item non addit rem aliquam supra ens (eandem enim rem significat aurum, quam significat aurum uerum, & sic de aliis) iteo sequitur quod nullus sanguis est de ueritate humanae naturae, non est de integritate eius. Nec obstat quod exangues effex moriorunt aut mortui sumiscentur, hoc ad dictam philosophiam, quod sanguis est de necessitate requisitus ad uitam animalium habentium sanguinem, quoniam ut in 2. de anim. di-

Acitur tandem uiuent, quamdiu aluntur. Iungendo ergo philosophiam theologia dicendum uidetur, quod sanguis pertinet ad necessitatem corporis secundum uitam animaliem, quia est ultimum alimentum, & non pertinet ad necessitatem corporis spiritualis, quale fuit corpus Christi in resurrectione.

Et secundum hoc cum dicitur, Totum quod per mortem cecidit resurrexit, si perfecta est resurrectio, intelligendum est de toto, quod est de necessitate corporis humani in statu seu uita spirituali, & non de toto necessario ad corpus humanum, in statu seu uita animali. In oppositum autem est communis ecclie sensus, & in sacramento altaris uicum conuersum in Christi sanguinem, quem fatemur in Christi corpore effice.

Et hoc quod dicitur, quod saguis licet sit pars respectu carnis, & membrorum, est tamen cum hoc etiam pars in actu respectu totius animalis, ita quod est & materia transiens partium posteriorum, & materia permanens respectu totius, sicut elementa in mundo sunt partes in potentia & materia transiens respectu mixtum, & sunt partes in actu & materia permanens respectu universi. Probaturque hoc ex eo, quod tri-

Dplex compositione in animali inuenitur, ut habeatur in secundo de partibus animalium. Prima est, compositione ex elementis, seu corpori uirtutibus, secunda est ex partibus similaribus, puta carne, osse, neruo, tercia est ex partibus heterogenibus, ut manu, capite &c. Ad primam autem compositionem spectat compositione animalis ex humoribus, quorum unus est sanguis. & proprieate quemadmodum componentia tam in secunda quam in tertiis compositionibus sunt partes in actu animalis, ita componentia in prima compositione affirmanda sunt, quod sunt partes in actu animalis. Et ideo licet in resurrectione non sit opus sanguine, ut est pars in potentia, est tamen opus illo, ut est pars in actu, alioquin non resurgeret homo integer: deficeret enim sibi aliqua partium eius in actu.

Et de prima autem questione, nec conclusionis nec mediiorum video certitudinem nam ratio theologica dicit ad partem affirmativam, ut in litera habes, & in quolibet quinto quod est tertia articulo. Ratio autem naturalis ad partem potius ducere uideatur negatiuam, quoniam nihil prohibetur in Christo fuisse passionis temporis sanguinem nutrimentalem, qui non est in resurrectione afflum prusquam non est maior ratio, quare tunc non fuerit in Christo sanguis nutrimentalis, & alias fuerit, & rursus, quare in ipso tunc non, & in aliis hominibus euidenter & alias sic, & rursus, quare tunc partem non, & si non fuisset tunc passus, faceremur in eo sanguinem nutrimentalem. Si autem in Christo tunc fuit nutrimentalis sanguis, constat quod tunc effusus fuit, cum natura meliorum quantum potuerit, in finem reseruauerit. Non cogere autem argumenta haec, sanguineus fudor Christi in cruciatu pro passionis effusus, cum ante passionem post coenam oraret, significat, nam fudor illi sanguineus, cum non ex aegritudinali dispositione processerit, ut Aristotele, in tertio de historiis animalium prouenire ponit ex malâ dispositione sanguinis, & in tertio de partibus animalium contingit narrat, quibusdam propriis laxum fluxumque corpus, tum, quia Christum non debet aegritudo aliqua, tum, quia operationes ipsius Christi statim subsequente attestantur sanitati, & non aegritudini, nam

sta-

